

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМОІЛ

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**I Міжнародна науково-практична
конференція**

ЧАСТИНА I

**12-13 лютого 2020 р.
м. Запоріжжя**

Міністерство освіти і науки України

Запорізька міська рада
Запорізька торгово-промислова палата
Запорізький національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса (Литва)
Каршинський інженерно-економічний інститут (Республіка Узбекистан)
Карагандинський економічний університет Казспоживспілки (Республіка Казахстан)
Софійський університет Св. Климента Орхідського (Болгарія)
Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словаччина)

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року)

Частина I

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Запоріжжя
ЗНУ
2020

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ПЗ2

Редакційна колегія:

О.Г. Бондар, доктор юридичних наук, професор,
Г.М. Васильчук, доктор історичних наук, професор,
Д.А. Антонюк, доктор економічних наук, професор,
Л.М. Бухаріна, доктор економічних наук, професор,
Н.В. Валінкевич, доктор економічних наук, професор,
Н.М. Гуржій, доктор економічних наук, професор,
Г.І. Купалова, доктор економічних наук, професор,
С.О. Лавренко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
М.О. Лисенко, кандидат економічних наук, доцент,
О.А. Онищенко, кандидат наук з державного управління, доцент,
Ю.І. Полусмяк, кандидат економічних наук, доцент,
М.П. Сагайдак, доктор економічних наук, професор,
І.Г. Шавкун, доктор філософських наук, професор.

Рекомендовано рішенням Вченої Ради ЗНУ
(протокол №6 від 28 січня 2020 р.)

П 32 Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. 544 с.
ISBN 978-966-599-577-7

Наведено актуальні ідеї та ефективні інноваційні рішення щодо підприємництва в аграрній сфері, ринкових трансформацій розвитку земельних відносин в Україні, якості та безпечності агропродукції в умовах вільної торгівлі з ЄС, інформаційних технологій у агроменеджменті, підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

Друкується в авторській редакції

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ISBN 978-966-599-577-7

© Запорізький національний університет, 2020

РОСЛИННИЦТВІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

- Клюкин А.Д., Петухович В.А.* АНАЛИЗ ДЕНЕЖНОЙ ВЫРУЧКИ ОТ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОДУКЦИИ РАСТЕНИЕВОДСТВА И РАСЧЁТ РЕЗЕРВОВ ЕЁ РОСТА 413
- Ковтун В.А.* ПОКАЗНИКИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ БЕЗПЕЧНОСТІ ЯКОСТІ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ 416
- Козак О.А.* ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 419
- Красняк О.П.* АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 422
- Лавренко Н.М., Пугачова К.Є.* ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АГРОПРОДУКЦІЇ 425
- Макуха О.В.* ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО 428
- Нгуєн Х.В., Янченко Н.В.* ЯКІСТЬ ТА БЕЗПЕЧНІСТЬ АГРО ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС 430
- Онищенко О.А., Столярова Є. В.* ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНА – ЄС 433
- Полусмяк Ю.І., Зюзько А.Ф.* ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ НАССР В УКРАЇНІ ДЛЯ ТОРГІВЛІ АГРОПРОДУКЦІЄЮ 436
- Станкевич И.И.* МОЛОКО КОРОВЬЕ: ПАРАМЕТРЫ КАЧЕСТВА И ВЛИЯЮЩИЕ ФАКТОРЫ 438
- Федчишин Д.В.* ДО ПИТАННЯ ПРО ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО 441
- Христова В.В., Гуржій Н.М.* ВИХІД УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ 444
- Шагитова М. Н.* ВЛИЯНИЕ ЦИНКА НА КАЧЕСТВО ЗЕРНА ЯРОВОЙ ТРИТИКАЛЕ 446

СЕКЦІЯ 5. КОМУНІКАЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АГРОМЕНЕДЖМЕНТІ, ПІДПРИЄМНИЦТВІ, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

- Chornomord Ye.* PROBLEMS AND TRENDS OF DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN BUSINESS 450
- Cui Lijuan, Medvid V., Shen Jialong* THE IMPACT OF RURAL HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT AND MANAGEMENT ON REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT 453
- Kompaniiets L.* MAIN DIRECTIONS OF E-AGRICULTURE IN UKRAINE 454
- Kyrylieva L.O., Shekhovtsova D. D.* THE INFORMATION TECHNOLOGIES OF MANAGERIAL COST ACCOUNTING IN THE TRADE ENTERPRISES MANAGEMENT SYSTEM 456
- Shavkun I., Dybchinska Y.* SOCIAL RESPONSIBILITY AS INFORMATIONAL PRETEXT FOR ORGANIZATIONAL COMMUNICATION 459

ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО

Проблеми якості та безпечності сільськогосподарської продукції завжди матимуть найвищий рівень актуальності, адже вони безпосередньо пов'язані із життям і здоров'ям населення. Висока якість продукції, її відповідність вітчизняним та міжнародним стандартам, конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринку є одним із головних критеріїв успішної виробничої діяльності господарств різних форм власності.

В останні роки у світі зростає популярність фенхелю звичайного *Foeniculum vulgare Mill.* – цінної лікарської, пряносмакової, ефіроолійної, медоносною, овочевою та декоративною рослини [1, с. 284]

Фенхель належить до перспективних високорентабельних культур широкого спектру напрямів використання. Він знаходить застосування в медицині, кулінарії, різних галузях промисловості, а також у ветеринарії, тваринництві [2, с. 46].

В Україні фенхель традиційно вирощують у помірних за кліматом західних областях, впровадження його в культуру в неполивних умовах південного Степу України дозволить суттєво покращити показники виробничої діяльності господарств різних форм власності, особливо фермерських, які тяжіють до виробництва екологічно чистої продукції [5, с. 196].

Результати наукових досліджень, які проводяться на півдні України з 2011 року, доводять можливість успішного культивування фенхелю звичайного. Вирощування фенхелю в даній зоні вимагає наукового обґрунтування та удосконалення окремих елементів технології [3].

Полеві досліди проводились у 2015-2017 роках у Великоолександрівському районі Херсонської області, на темно-каштанових ґрунтах, типових для зони, з дотриманням загальноприйнятих вимог та рекомендацій [4, с. 38-124].

Схема дослідження включала такі фактори та їх варіанти: Фактор А – строк сівби: ранній (третя декада березня, при настанні фізичної стиглості ґрунту); середній (перша декада квітня); пізній (друга декада квітня); Фактор В – глибина загортання насіння, см: 1-2; 2-3; 3-4; 4-5.

Дослід закладено методом розщеплених ділянок у чотирикратній повторності. Посівна площа елементарної ділянки другого порядку становила 70 м², облікова – 55 м².

Умовний вихід ефірної олії з одиниці площі посіву є важливим якісним показником при вирощуванні фенхелю звичайного, який в інтегральному виразі відображає основні закономірності впливу досліджуваних факторів на врожайність та вміст ефірної олії в насінні.

До задач досліджень входило визначення впливу строків сівби та глибини загортання насіння на умовний вихід ефірної олії фенхелю та її основних компонентів у неполивних умовах південного Степу України.

Діапазон варіювання даного показника залежно від взаємодії строків та глибини сівби становив 39,4-67,7, середнє значення – 52,4 кг/га. Умовний вихід ефірної олії був мінімальним при сівбі в пізній строк на глибину 1-2 та 4-5 см – 39,4 та 40,7 кг/га. Максимальне значення даного показника на рівні 67,7 кг/га зафіксовано при сівбі в третій декаді березня, глибині загортання насіння 2-3 см.

Серед досліджуваних строків сівби найбільший умовний вихід ефірної олії – 62,2 кг/га забезпечила ранньовесняна сівба фенхелю звичайного. На ділянках середнього та пізнього строків відмічено зниження даного показника на 10,2 та 19,0 кг/га, або 16,4 та 30,5%, відповідно.

У середньому по фактору, умовний вихід ефірної олії при сівбі на глибину 2-3 см дорівнював 57,3 кг/га. При збільшенні глибини загортання насіння до 3-4 та 4-5 см даний показник зменшився на 3,9 кг/га (6,8%) та 8,4 кг/га (14,7%), відповідно. Сівба на глибину 1-2 см спричинила зниження умовного виходу ефірної олії на 7,2 кг/га (12,6%).

Широкий спектр корисних властивостей ефірної олії фенхелю звичайного зумовлено її окремими компонентами, основними з яких є анетол та фенхон.

Анетол (п-метоксіпропенілбензол, ізоестрагол) $C_{10}H_{12}O$ – солодкувата речовина з анісовим запахом. Вміст анетолу у фенхелевій олії менший, ніж в анісовій, тому олія при кімнатній температурі рідка.

Анетол – ароматична речовина, яка завдяки фармакологічній активності входить до складу лікарських препаратів, застосовується у харчовій, парфумерно-косметичній промисловості, миловарному виробництві, для одержання інших ароматичних речовин. Анетол володіє здатністю відновлювати та захищати клітини у випадку ракових захворювань, тому він був віднесений до антиканцерогенних речовин.

Фенхон (1,3,3-триметилбіцикло [2.2.1] гептан-2-он) $C_{10}H_{16}O$ – біциклічний терпен з однією кетогрупою, ізомер камфори, який має досить сильні антисептичні властивості.

Фенхон – масляниста рідина з камфорним запахом та гірким смаком. Кетон фенхон та терпеновий вуглеводень фенхен зумовлюють специфічний фенхелевий запах олії. Завдяки вмісту фенхону ефірна олія володіє високою антибактеріальною та антимікробною активністю.

Інші компоненти ефірної олії фенхелю також мають важливе значення: лімонен застосовується як розчинник, смола, зволожуючий та диспергуючий агент; метилхавікол – природний естроген, взятий вченими за основу при розробці синтетичних естрогенів, він використовується в парфумерній промисловості, для ароматизації харчових продуктів, напоїв; альфа-пінен знаходить застосування у виробництві камфори, інсектицидів, розчинників, основи для парфумів [2, с. 47-53].

Результати досліджень свідчать, що до складу ефірної олії, одержаної з насіння фенхелю звичайного, входить 28 хімічних сполук: анетол, фенхон,

метилхавікол, лімонен, альфа-пінен та інші. Умовний вихід цих п'яти компонентів, у середньому по досліді, може становити 34,5; 4,9; 2,5; 3,6 та 3,0 кг/га, відповідно, або 92,6% від умовного виходу ефірної олії.

Найвищий умовний вихід окремих компонентів може бути забезпечено у варіанті взаємодії таких параметрів досліджуваних технологічних заходів: ранній строк сівби в третій декаді березня, глибина загортання насіння 2-3 см. Проведені розрахунки свідчать, що в даному варіанті можна одержати анетолу – 44,6, фенхону – 6,3, метилхавіколу – 3,2, лімонену – 4,7, альфа-пінену – 3,9, інших компонентів – 5,0 кг/га.

Отже, найбільш сприятливі в досліді умови формування якісних показників урожаю фенхелю звичайного спостерігались на ділянках ранньовесняної сівби на глибину 2-3 см. Запізнення із сівбою на одну-дві декади порівняно із раннім строком, зміна глибини посівного шару відносно 2-3 см негативно позначались на умовному виході ефірної олії з 1 га посіву.

Література

1. Bown D. Encyclopedia of herbs & their uses. London: Dorling Kindersley Limited, 1995. P. 22–383.
2. Khan M., Musharaf S. *Foeniculum vulgare* Mill. A Medicinal Herb. Medicinal Plant Research. 2014. Vol. 4, No. 6. P. 46–54.
3. Макуха О. В. Рост и развитие растений фенхеля обыкновенного. Аэкономика: экономика и сельское хозяйство. 2018. 5 (29). URL: <http://aeconomy.ru/science/agro/rost-i-razvitie-rasteni-y-fenkhelya-/>.
4. Основи наукових досліджень в агрономії. Єщенко В. О., Копитко П. Г., Опришко В. П., Костогриз П. В. Київ: Дія, 2005. С. 38–124.
5. Федорчук М. І., Макуха О. В. Економічна оцінка технології вирощування фенхелю звичайного при інтродукції в умовах південного Степу України. Зрошуване землеробство. 2013. Вип. 59. С. 194–196.

Нгуєн Х.В.

студентка

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Янченко Н.В.

к.е.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

ЯКІСТЬ ТА БЕЗПЕЧНІСТЬ АГРО ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС

ЄС є найбільшим торговим партнером України. 1 січня 2016 року в режимі тимчасового застосування було запроваджено розділ IV угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо торгівлі та суміжних питань, у тому числі створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. (DCFTA).

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

У двох частинах

Відповідальний редактор: *Л.М. Бухаріна*
Технічний редактор: *Ю.І. Полусмяк*
Коректор: *М.О. Лисенко*

Підп. до друку. 05.02.2020 Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк.33,8
Замовлення №. 32 Наклад 300 прим.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5229 від 11.10.2016